

indeholder en sidestrafferamme, hvorved straffen kan nedsættes til bøde.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 15, 16, 25, 37, 39, 52, 59 og 64, samt bemærkningerne hertil.

3.3. Normal- og sidestrafferammer samt gentagelsesvirkning

3.3.1. Gældende ret

Med en forbyrdelses normalstrafferamme menes den strafferamme, der fremtræder som lovens udgangspunkt og er tænkt anvendt i alle sædvanlige tilfælde. Er der ikke føjet noget hertil, angiver normalstrafferammen samtidig forbrydelsens eneste strafferamme. Ofte er der imidlertid tilknyttet én eller flere sidestrafferammer, der giver mulighed for at fravige normalstrafferammen enten i skærpende eller mildere retning.

For sidestrafferammer, der skærper strafmaksimum ved gentagelse, gælder bestemmelsen i straffelovens § 81. Efter straffelovens § 81, stk. 1, er det en betingelse for anvendelsen af bestemmelser om forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde, at gerningsmanden tidligere er fundet skyldig i en efter det fyldte 18. år begået strafbar handling, som loven tillægger gentagelsesvirkning på den nu begåede handling, eller i forsøg på eller medvirken til en sådan.

Efter stk. 2 kan retten tillægge straffedomme afsagt uden for den danske stat samme gentagelsesvirkning som de her i landet afsatte domme.

Gentagelsesvirkningen ophører, når der er forløbet 5 år efter, at den tidligere straf er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet. Er den tidligere straf en bødestraf, regnes den nævnte frist fra datoen for den endelige dom eller bødens vedtagelse, jf. § 81, stk. 3.

Bestemmelsen i § 81 regulerer alene betingelserne for anvendelsen af særlige lovbestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde. Bestemmelsen regulerer derimod ikke virkningen af tidligere begået kriminalitet for den konkrete strafudmåling inden for strafferammen. I retspraksis indgår det på ulovbestemt grundlag som en central udmålingsfaktor ved strafudmålingen, om gerningsmanden er tidligere straffet. Der gælder ingen faste tidsmæssige betingelser for, hvornår tidligere kriminalitet kan medføre en skærpet strafudmåling i disse tilfælde, men i praksis tillægges 5-års grænsen i § 81 betydelig vægt. Der findes dog eksempler på, at også tidligere ligeartet kriminalitet, der er begået mere end 5 år tilbage, er tillagt vægt i forbindelse med strafudmålingen inden for rammen. Således kan bl.a. nævnes Højesterets dom

fra 1996, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen side 1014, om forhøjet straf for uagtsomt manddrab til en taxachauffør, der 9 år tidligere havde begået lignende uagtsomt manddrab.

Straffelovens § 83 indeholder en adgang til strafforhøjelse med indtil det dobbelte i visse tilfælde, hvis en forbyrdelse er begået af en person, der udstår straf, eller af en tidligere strafzoner. § 83, stk. 3, indeholder nærmere regler om følgen af, at den, der er dømt til fængsel på livstid og ikke benådet, i eller uden for fængslet begår en ny forbyrdelse.

For en nærmere gennemgang af normal- og sidestrafferammer henvises til betænkningens side 175-196.

3.3.2. Straffelovrådets overvejelser

I betænkningens *kapitel 6* behandles spørgsmål med tilknytning til anvendelsen af normal- og sidestrafferammer.

Rådet har set det som en opgave ved revisionen af strafferammesystemet at komme med forslag til en mere præcis og nuanceret angivelse af de kriterier, der kan eller skal betinge anvendelsen af sidestrafferammer i skærpende retning.

Mens kriterierne for strafforhøjelse i overensstemmelse med legalitetsprincippet således bør være udformet så klart og præcist som muligt, er der ikke samme behov for, at kriterierne for strafnedsættelse skal udformes præcist. Der er derfor efter rådets opfattelse ingen afgørende indvendinger imod at anvende mere vage formuleringer ved angivelsen af en adgang til at fravige den foreskrevne strafferamme i mildere retning.

Efter gennemgang af bestemmelserne i straffelovens særlige del er det imidlertid Straffelovrådets konklusion, at de eksisterende *lavere* sidestrafferammer helt kan ophæves, idet den foreslåede § 82 (lovforslagets § 1, nr. 2) angiver en række kriterier, der i almindelighed skal tale for en lavere straf. Om strafminimum i sidestrafferammen skal overføres uændret til normalstrafferammen må bero på en konkret vurdering af hver forbyrdelsesart, jf. pkt. 3.2.2 ovenfor.

Uanset det ovenfor anførte principielle udgangspunkt, kan der efter rådets opfattelse for visse bestemmelsers vedkommende være behov for at bevare en *højere* sidestrafferamme med mindre præcise kriterier. Med henblik på disse tilfælde foreslår rådet anvendelse af kriteriet »særligt skærpende omstændigheder« i sidestrafferammen for rent sprogligt at markere forskellen til den almindelige vurdering af skærpende omstændigheder ved udmåling inden for normalstrafferammen, jf. den foreslåede § 81 (lovforslagets § 1,